

Özel Güvenlik Eğitim Kurumu'ndaki Özel Güvenlik Görevlisi Adaylarının Temel İlk Yardım Dersine Dair Algı ve Görüşleri

Perceptions and Opinions of Private Security Guard Candidates in Private Security Training Institution About Basic First Aid Course

 Yusuf Selim BALDIR¹, Ali YAĞCI²

¹ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Kazım Karabekir Meslek Yüksekokulu, Türkiye, yusufselim@kmu.edu.tr
(Sorumlu Yazar)

² Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye, ayagci89@gmail.com

Geliş tarihi/Received: 29.08.2024

Kabul tarihi/Accepted: 15.12.2024

Yayın tarihi/Online published: 15.12.2024

DOI: [pashid.1540734](https://doi.org/10.1540734)

ÖZ

Bu çalışmada, özel güvenlik hizmetlerine dair kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikte yer alan zorunlu 10 saatlik (6 saat teorik ve 4 saat uygulamalı) temel ilk yardım dersine dair özel güvenlik görevlisi adaylarının görüşlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Veriler, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desenine göre yürütülmüştür. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış ve betimsel analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre özel güvenlik görevlisi adayları, ilk yardımı “tıbbi araç ve ilaç kullanmadan yapılan ilk müdahale” olarak tanımlamışlardır. Temel ilk yardım dersinin önemine dair görüşlerinde ise, bu dersin “hayat kurtarıcı müdahaleleri öğrenmek için kritik” olduğu vurgulanmıştır. 5188 sayılı kanun kapsamında bu dersin “en temel öğrenilmesi gereken konu” olduğu ifade edilmiştir. Adaylar, temel ilk yardım dersinin “ilk yardım bilgi düzeylerine” katkıda bulunduğunu belirtmiş ve özellikle “temel yaşam desteği” konusunun önemini vurgulamışlardır. Ayrıca, dersin “maketlerden yararlanma” tekniği ile verilmesinin daha verimli olduğunu ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, temel ilk yardım dersinin zorunlu olması gerektiğini, ancak bu dersin yalnızca teorik değil, aynı zamanda maketler, görsel materyaller ve teknoloji destekleriyle (simülasyon veya metaverse gibi) zenginleştirilerek verilmesi gerektiğini, böylece özel güvenlik görevlilerinin gelecekteki acil durumlara daha iyi hazırlanmış olacağını belirtmişlerdir.

Anahatar Kelimeler: Özel Güvenlik Görevlisi Adayı, İlk Yardım, Özel Güvenlik Eğitim Kurumu.

ABSTRACT

This study aims to examine and evaluate the views of prospective private security officers regarding the mandatory 10-hour (6 hours theoretical and 4 hours practical) basic first aid course specified in the regulation on the implementation of the law concerning private security services. The data were collected using a phenomenological design, which is one of the qualitative research methods. Data were gathered through a semi-structured interview form and analyzed using descriptive analysis. According to the findings, the prospective private security officers defined first aid as “initial intervention performed without medical tools and medication”. They emphasized that the basic first aid course is “critical for learning life-saving interventions”. It was expressed that this course is “the most fundamental topic to be learned” within the scope of Law No. 5188. The candidates indicated that the basic first aid course contributes to their “level of knowledge in first aid” and specifically highlighted the importance of the “basic life support” topic. They also noted that delivering the course using “models” was more efficient. In conclusion, they stated that the basic first aid course should be mandatory, but it should not only be theoretical; it should also be enriched with models, visual materials, and technological supports (such as simulations or metaverse), so that private security officers will be better prepared for future emergencies.

Keywords: Private Security Guard Candidate, First Aid, Private Security Training Institution.

GİRİŞ

İnsanoğlunun yaşamının çeşitli aşamalarında kaza veya hastalık riskleri mevcuttur. Yağcı, (2021)' e göre, ilk yardım genellikle olayın meydana geldiği yerde veya olay yerine ilk ulaşan kişiler tarafından uygulanır; ancak bu kişilerin ilk yardım bilgi düzeyleri genellikle düşük olabilir veya yanlış uygulamalarda bulunabilirler. Bu durum, ne yazık ki müdahalelerin dünya genelinde hayat kurtarıcı olmaktan çıkmasına yol açmaktadır. Kazanın ilk beş dakikası içerisinde bireylere uygulanabilecek etkin bir ilk yardım müdahalesi ile ölümlerin neredeyse yarısının önüne geçmek mümkün olacaktır (Al-Dhalemi, 2023). Bu durum ilk yardımın bilgi düzeyinin yüksek olmasının insanoğlunun hayatı için önemli olduğu açıkça ortaya koymaktadır (de Lima Rodrigues vd., 2015). Bu bağlamda hayat kurtarıcı ilk yardım bilgi ve becerisine sahip ilk yardımcılara ihtiyaç duyulmaktadır. İlk yardım yönetmeliğin 4'üncü madde d bendinde ilk yardım tanımını "*ani olarak ortaya çıkan hastalık veya yaralanma durumunda; kişinin hayatını korumak, sağlık durumunun kötüleşmesini önlemek ve iyileşmesine destek olmak amacıyla olay yerindeki mevcut imkânlarla yapılan hızlı ve etkili müdahaleleri*" olarak tanımlamaktadır (RG, 27 Ağustos 2020, Sayı 31226). İlk yardım bilgisi insanoğlunun hayatı için büyük öneme sahiptir. Günümüz şartlarında eğitim kurumlarında, iş yerlerinde, spor müsabakalarında ve özellikle ile trafik kazalarında yaralanmalar büyük oranda artış göstermektedir. İlk yardım yönetmeliğin 19'üncü maddesi iş sağlığı ve güvenliği kapsamında; (a) bendi "*Az tehlikeli işyerlerinde, her 20 çalışan için 1 ilk yardımcı*", (b) bendi "*Tehlikeli işyerlerinde, her 15 çalışana kadar 1 ilk yardımcı*" ve (c) bendi "*Çok tehlikeli işyerlerinde, her 10 çalışana kadar 1*

ilk yardımcı" hükmünce bulundurması zorunludur (RG, 29 Temmuz 2015, Sayı 29429). Bu bağlamda her mesleki grupları için ilk yardım bilgi düzeylerinin yeterli seviyede olması gerekmektedir. Bu nedenle ilk yardım eğitimi hayati bir zorunluluk haline gelmiştir.

İlk yardım uygulamalarına yönelik yapılan çalışmaların sonuçları, ilk yardım eğitiminin önemini ve gerekliliğini vurgulamaktadır (Altındış vd., 2017; Baltacı Gökteş vd., 2015; Sonmez vd., 2014; Usta vd., 2017; Yağcı, 2021; Yıldırım vd., 2016). İlk yardım müdahalesinde bulunacak kişinin yeterli bilgi düzeyinde olması son derece önem arz etmektedir. Özel güvenlik görevlilerinin çok yönlü sorumluluklarının yanı sıra, son derece ilk yardım bilgi düzeyine sahip olmaları gerekmektedir. Doğal olarak özel güvenlik görevlilerinin ilk yardım konusunda yeterli bilgi düzeyine ve davranışına sahip olmayı gerektirdiğinin sonucunu doğurmaktadır. Özel güvenlik görevlileri çalıştığı kuruma gelen ziyaretçileri ilk karşılayan ve son gönderen kişilerdir (Uçkun vd., 2012). Çalıştığı kurumlarda meydana gelebilecek olası kazalarda da ilk müdahalede bulunacak olan kişilerdir. Özel güvenlik görevlilerinin sorumluluk sahasındaki bireylere ilk yardım müdahalesi gerektirebilecek durumlar ile karşı karşıya kalabilmektedir. Bu bağlamda herhangi bir ilk yardıma yönelik krizi çözmelerine yardımcı olacak ilk yardım becerilerine sahip olmalı gerekmektedir. Görevlerinin amacı ve gerekliliklerin yanında 5188 sayılı kanun kapsamında temel ilk yardım dersinde gördüğü teknikleri soğukkanlı, bilinçli, doğru ve kontrollü bir şekilde uygulamasını yapması gerekmektedir. Bu nedenle, otomatik eksternal defibrilatör (OED), ani kalp durması durumunda göğse yapıştırılan pedler

(elektrotlar) aracılığıyla kalbe şok verilmesini sağlayan hafif, kullanımı kolay ve taşınabilir bir cihazdır. Bu cihazlar, OED kullanımını kapsayan ilk yardım eğitimi almış herkes tarafından kullanılabilir. AVM ve havalimanı gibi kalabalık alanlarda ilkyardım bilgisi olan kişiler bulunabilir; ancak OED gibi hayati öneme sahip cihazların yerlerinin ve nasıl kullanılacaklarının bilinmesi büyük önem taşır. Özel güvenlik görevlilerinin ilkyardım bilgisi, bu tür kritik durumlarda hızlı ve etkili müdahale edebilmelerini sağlar. OED'lerin hızlı bir şekilde bulunması ve kullanılabilmesi, acil durumlarda hayat kurtarıcı olabilir. Bu nedenle, özel güvenlik görevlilerin ilk yardım konusundaki farkındalıkları, OED'lere erişim ve kullanım sıklığını artırarak, acil durumlarda hayat kurtarma şansını önemli ölçüde artırır ve genel güvenliği güçlendirir.

Bu araştırmanın amacı, özel güvenlik görevlisi adaylarının temel ilk yardım dersi hakkındaki görüşlerini tespit etmektir. Eğitim sırasında, adayların ilk yardım bilgileri ve bu bilgilerin, çalıştıkları ortamda karşılaşılabilecekleri acil durumlara etkili müdahale edebilme konusundaki bakış açılarını öğrenmek hedeflenmiştir. Ayrıca, bu bilgi ve becerilerin, gelecekte adayların temel ilk yardım dersinden alacakları faydalar hakkında ipuçları sunması da amaçlanmaktadır.

Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesini, “özel güvenlik görevlisi adaylarının temel ilk yardım dersine ilişkin görüşleri nelerdir?” sorusu teşkil etmektedir.

Alt Problemler

Araştırmanın problem cümlesine yönelik olarak çalışmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır:

- 1) Özel güvenlik görevlisi adayları, ilk yardımı nasıl tanımlamaktadır?
- 2) Özel güvenlik görevlisi adaylarının, temel ilk yardım dersinin önemine dair görüşleri nelerdir?
- 3) Özel güvenlik görevlisi adaylarının, 5188 sayılı kanun kapsamında temel ilk yardım dersinin verilmesine yönelik görüşleri nelerdir?
- 4) Özel güvenlik görevlisi adaylarına, temel ilk yardım dersinin katkısı nelerdir?
- 5) Özel güvenlik görevlisi adaylarının, ilk yardım dersinde özellikle bilinmesinin gerekli olduğunu düşündüğü konular nelerdir?
- 6) Özel güvenlik görevlisi adaylarının, ilk yardım dersinin hangi teknik ya da teknikler ile verilmesi gerektiğini düşünmektedir?

MATERYAL ve YÖNTEM

Çalışmanın Modeli

Çalışmanın bu bölümünde “çalışmanın modeli”, “çalışma grubu”, “veri toplama aracı”, “verilerin toplanması”, “verilerin analizi”, “araştırmanın sınırlılıkları” ve “araştırmanın etik izinleri” başlıkları ile açıklamalarına yer verilmiştir.

Çalışmada, nitel araştırma yöntemi olan fenomenolojik araştırma modeli ile özel güvenlik görevlisi adaylarının ilk yardım dersine ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Fenomenolojik araştırma modeli, “bireylerin deneyimleri sonucunda hissettikleri, ne düşündükleri, algıları, kavramları ve bunlar arasındaki ilişkileri kurma biçimleri ve yollarını derinlemesine araştırmak” amacı ile gerçekleştirilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Karaman il merkezinde faaliyet izin belgesi olan bir özel güvenlik eğitim kurumunun 2023 yılının Aralık ayında eğitim gören, 7'si kadın ve 13'ü erkek olmak üzere toplam 20 özel güvenlik görevlisi adaylarından oluşmaktadır. Çalışma grubunda yer alan özel güvenlik görevlisi adaylarına ilişkin demografik bilgiler Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Sosyodemografik Özellikler

Değişkenler	Özel Güvenlik Görevlisi Aday Sayısı		
	f	%	
Cinsiyet	Kadın	7	35
	Erkek	13	65
Yaş	18-24	10	50
	25-34	7	35
	35-44	2	10
	45 ve üstü	1	5
Eğitim Durumu	Ortaokul	3	15
	Lise	10	50
	Ön lisans	4	20
	Lisans	3	15
Eğitim Aldığınız Sertifika Türü	Silahsız	8	40
	Silahlı	12	60

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan özel güvenlik görevlisi adaylarının %35'inin (n=7) kadın ve %65'inin (n=13) erkek olduğu görülmektedir. Adayların yaş dağılımına bakıldığında, en büyük grubun %50'sinin (n=10) 18-24 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumlarına göre, adayların %50'sinin (n=10) lise mezunu olduğu tespit edilmiştir. Eğitim türü açısından ise, adayların %60'ının (n=12) silahlı özel güvenlik eğitimi aldığı görülmektedir. Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlisi adaylarına daha önce ilk yardım eğitimi alıp almadıklarını belirlemek amacıyla ek bilgi olarak ilk yardım eğitimleri sorulmuştur. Özel güvenlik görevlisi adaylarının daha önce ilk yardım eğitimi almış ve almamış katılımcıları Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2. Özel güvenlik görevlisi adaylarının ilk yardımın eğitimi alma durumları

Daha Önce İlk yardım Eğitimi	Katılımcılar	Toplam	
		f	%
Aldım	ÖGGA1; ÖGGA2; ÖGGA5; ÖGGA8; ÖGGA12; ÖGGA20	6	30
Almadım	ÖGGA3; ÖGGA4; ÖGGA6; ÖGGA7; ÖGGA9; ÖGGA10; ÖGGA11; ÖGGA13; ÖGGA14; ÖGGA15; ÖGGA16; ÖGGA17; ÖGGA18; ÖGGA19	14	70

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya gönüllü katılan özel güvenlik görevlisi adayların %30'unun (n=6) daha önce ilk yardım eğitimi aldığı ve %70'inin (n=14) daha önce ilk yardım eğitimi almadığı tespit edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Öncelik ile taslak görüşme formu hazırlanmıştır. Taslak görüşme formunun oluşturulması sürecinde literatür taraması yapılarak taslak sorular belirlenmiştir. Bazı sorular içerik ve format açısından alan uzmanları tarafından kontrol edilmiş ve kontrol sonuçlarına göre bazı sorular görüşme formundan çıkarılmış, bazı sorular ise yeniden ifade edilerek son nihai hali oluşturulmuştur. Görüşme formu, 6 adet ucu açık sorudan meydana gelmektedir. Verilerin Toplanması Bu çalışmada veriler yüz yüze görüşme tekniği yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmaya gönüllü katılım sağlayan özel güvenlik görevlisi adayları ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme öncesinde özel güvenlik görevlisi adaylarına çalışmanın amacı ve önemi anlatılarak görüşme ilgili gerekli bilgiler verilmiştir. 2023 yılının Aralık ayında Karaman il merkezinde faaliyet izin belgesi olan bir özel güvenlik eğitim kurumunda eğitim gören 20 özel güvenlik görevlisi adaylarından veriler elde edilmiştir. Görüşmeler yaklaşık 15-20 dakika sürmüştür. Görüşmeler sırasında araştırma veri toplama sürecini olumsuz yönde etkileyebilecek etmenlerden ve durumlardan kaçınılması sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmadan elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Betimsel analiz, verilerin olduğu gibi sunulduğu, tanımlandığı, gösterildiği, açıklandığı ve iletildiği

bir analizdir (Şentürk vd., 2023). Betimsel analizin amacı ham verileri okuyucuların anlayabileceği ve isterse kullanabileceği bir formata dönüştürmektir (Sönmez & Alacapınar, 2020).

Özel güvenlik görevlisi adaylarının temel ilk yardım dersine ilişkin görüşleri analiz edilmesi ve yordalanma süreci detaylandırılarak pek çok aşamadan geçmiştir. Bu aşamalar belirlenirken ilgili literatürlerden yararlanılmış ve araştırmacı tarafından eklenen aşamalar halinde düzenlenmiştir. Bu aşamalar sırasıyla; “(1) veri kâğıtlarının incelenmesi; (2) değerlendirmeye uygun olmayan kâğıtları elenmesi; (3) veri kâğıtlarını tekrar incelenmesi ve derlenmesi; (4) katılımcıların değerlendirmeye kabul edilen cevap kâğıtlarının ÖGGA1'den ÖGGA20'e kadar kodlanması; (5) geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması; (6) elde edilen kodların frekanslarının hesaplanması; (7) verilerin yordalanması; (8) çalışmanın raporlandırılması” (Armstrong vd., 2011; Corbin ve Strauss, 2008; Ekici, 2016; Eraslan Çapan, 2010; Yağcı ve Güney, 2023). Verilerin güvenilirliği için Miles ve Huberman (1994)'ın güvenilirlik formülü; $Güvenirlik = ((Görüş\ Birliği) / (Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı)) \times 100$ kullanılmıştır ve kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik %90 bulunmuştur.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmada ilgili olarak dikkate alınan sınırlılıklar aşağıdaki şekilde ifade edilebilir:

- 1) 2023 yılının Aralık ayında Karaman il merkezinde yer alan özel güvenlik eğitim kurumunda öğrenim görmekte olan özel güvenlik görevlisi adayları ile sınırlıdır.
- 2) Özel güvenlik hizmetlerine dair kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğinde yer alan zorunlu temel ilk yardım dersi 10 saate sınırlıdır.

Araştırmanın Etik İzinleri

Bu çalışmada araştırma etiği ilkeleri takip edilmiş ve gerekli etik kurul onayları alınmıştır. Etik kurul onayına tabidir; E-75732670-050.01.04-163869

numaralı doküman 28.11.2023 tarihinde Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Bilimsel Yayın Etik Kurulu'ndan alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde çalışma soruları çerçevesinde 2023 yılının Aralık ayında Karaman il merkezinde faaliyet izin belgesi olan bir özel güvenlik eğitim kurumunda eğitim gören özel güvenlik görevlisi adaylara yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak temel ilk yardım dersine ilişkin görüşleri sunulmuştur.

Özel Güvenlik Görevlisi Adaylarının İlk Yardım Kavramının Tanımına İlişkin Görüşleri
Özel güvenlik görevlisi adaylarının ilk yardım kavramını nasıl tanımladıklarını öğrenmek amacıyla yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin sonuçları Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3. Özel güvenlik görevlisi adaylarının ilk yardımın tanımına ilişkin görüşleri

Soru 1	Görüşler	Özel güvenlik görevlisi adayı	
		f	%
İlk yardım nedir?	Kazadan hemen sonra hayati tehlikeyi önlemek için alınan tedbir	2	10
	Tıbbi araç gereç olmadan ve ilaçsız yapılan ilk müdahale	11	55
	Ambulans gelmeden önceki ön müdahale	1	5
	Tıbbi yardım almadan hayat kurtaran müdahale	1	5
	Kaza veya rahatsızlığa ilk müdahale	1	5
	Sağlık sıkıntısı yaşayan bireye yapılan ilk müdahale	2	10
	Yaralıya İlk yapılan müdahale	2	10

Tablo 3 incelendiğinde çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların, %10'u (f=2) kazadan hemen sonra hayati tehlikeyi önlemek için alınan tedbir; %55'i (f=11) tıbbi araç gereç olmadan ve ilaçsız yapılan ilk müdahale; %5'i (f=1) ambulans gelmeden önceki ön müdahale; %5'i (f=1) tıbbi yardım almadan hayat kurtaran müdahale; %5'i (f=1) kaza veya rahatsızlığa ilk müdahale; %10'u (f=2) sağlık sıkıntısı yaşayan bireye yapılan ilk müdahale; %10'u (f=2) yaralıya ilk yapılan müdahale olarak ilk yardımın tanımını ifade etmiştir. Çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların ifadesi şu şekildedir:

“Olay yerinde elde bulunan tıbbi malzemeler olmadan ve ilaçsız uygulanan ilk müdahale” [ÖGGA8]

“Sağlık konusunda yardıma ihtiyacı olan kişiye olay yerinde sağlık ekibi gelmeden tıbbi malzemesiz bir şekilde müdahale etmek” [ÖGGA12]

“Yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda ilk yardım almış herkesin durumun daha kötüye gitmesini önlemek amacıyla olay yerinde mevcut araç gereçlerle yapılan ilaçsız uygulama” [ÖGGA20]

Özel Güvenlik Görevlisi Adaylarının Temel İlk Yardım Dersinin Önemine İlişkin Görüşleri

Özel güvenlik görevlisi adaylarının, temel ilk yardım dersinin önemine dair görüşlerini belirlemek için yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin sonuçları Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4. Özel güvenlik görevlisi adaylarının temel ilk yardım dersinin önemine ilişkin görüşleri

Soru 2	Görüşler	Özel güvenlik görevlisi adayı	
		f	%
Temel İlk yardım dersinin önemine dair görüşleriniz nelerdir?	Hayat kurtarıcı müdahaleleri öğrenmek için önemli	6	30
	Yaşamsal fonksiyonların sürdürülmesini sağlamak, hasta ya da yaralının durumunun kötüleşmesini engellemek ve iyileştirmeyi kolaylaştırmak için önemli	4	20
	Acil durumda yapılan hayati ilk müdahale için önemli	5	25
	İlk yardım uygulamasının ne zaman yapılacağı belli olmadığı için hemen hemen herkesin önemli olan uygulamaları bilmesi gerektiği için önemli	5	25

Tablo 4 incelendiğinde çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların, %30'u (f=6) hayat kurtarıcı müdahaleleri öğrenmek için önemli; %20'si (f=4) Yaşamsal fonksiyonların sürdürülmesini sağlamak, hasta ya da yaralının durumunun kötüleşmesini engellemek ve iyileştirmeyi kolaylaştırmak için önemli; %25'i (f=5) Acil durumda yapılan hayati ilk müdahale için önemli; %25'i (f=5) İlk yardım uygulamasının ne zaman yapılacağı belli olmadığı için hemen hemen herkesin önemli olan uygulamaları bilmesi gerektiği için önemli olarak temel ilk yardım dersinin önemini ifade etmiştir.

Çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların ifadesi şu şekildedir:

“İlk yardım hayati tehlikeyi önlemede kritiktir” [ÖGGA1]

“İlk yardım çalışma ve günlük hayatta bilmemiz gerek hayat kurtaran müdahalelerdir” [ÖGGA5]

“İlk yardım, hayat kurtarmada önemli bir rol oynar ve acil durumların etkisini azaltır. Bu yüzden hasta veya yaralıların durumunu, riskini en aza indirmek için İnsanların mutlaka ilk yardım eğitimi almalıdırlar” [ÖGGA14]

Özel Güvenlik Görevlisi Adaylarının 5188 Sayılı Kanun Kapsamında Temel İlk Yardım Dersinin Verilmesine İlişkin Görüşleri

Özel güvenlik görevlisi adaylarının, 5188 sayılı kanun kapsamında temel ilk yardım dersinin

verilmesine dair görüşlerini belirlemek için yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin sonuçları Tablo 5’de yer verilmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların, %60’ı (f=12) en temel öğrenilmesi gerekli ders ve %40’ı (f=8) özel güvenlik görevlisi için kesinlikle doğru ve yararlı olarak temel ilk yardım dersinin 5188 sayılı kanunun kapsamında verilmesi görüşlerini ifade etmiştir.

Çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların ifadesi şu şekildedir:

“En temel derslerin başında gelmektedir. Çünkü bir özel güvenlik çalışanının ihtimalen tanık olabileceği en yüksek olaylar kazalardır” [ÖGGA11]

Özel Güvenlik Görevlisi Adaylarının Temel İlk Yardım Dersinin Kendilerine Sağladığı Katkıları Hakkında Görüşleri

Özel güvenlik görevlisi adaylarının, temel ilk yardım dersinin katkısına dair görüşlerini belirlemek için yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin sonuçları Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 5. Özel güvenlik görevlisi adaylarına temel ilk yardım eğitimi verilmesi hakkında görüşleri

Soru 3	Görüşler	Özel güvenlik görevlisi adayı	
		f	%
5188 sayılı kanun kapsamında temel ilk yardım dersinin verilmesine yönelik görüşleri nelerdir?	En temel öğrenilmesi gerekli ders	12	60
	Özel güvenlik görevlisi için kesinlikle doğru ve yararlı	8	40

Tablo 6. Özel güvenlik görevlisi adaylarının temel ilk yardım dersinin kendilerine sağladığı katkılar hakkında görüşleri

Soru 4	Görüşler	Özel güvenlik görevlisi adayı	
		f	%
Temel ilk yardım dersinin size ne gibi katkısı oldu?	Soğukkanlı bir şekilde uygulama yapmayı, sakın kalmayı ve panik yapmamayı öğretti	3	15
	Doğru bildiğim uygulama yöntemlerini yanlış olduğunu öğretti	6	30
	İlk yardım bilgi düzeyimi güçlendirdi	7	35
	Karşılaştığım bir olay anında veya hastaya bilinçli bir şekilde nasıl yaklaşacağımızı öğretti	4	20

Tablo 6 incelendiğinde çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların, %15'i (f=3) soğukkanlı bir şekilde uygulama yapmayı, sakın kalmayı ve panik yapmamayı öğretti; %30'u (f=6) doğru bildiğim uygulama yöntemlerini yanlış olduğunu öğretti; %35'i (f=7) ilk yardım bilgi düzeyimi güçlendirdi; %20'si (f=4) karşılaştığım bir olay anında veya hastaya bilinçli bir şekilde nasıl yaklaşacağımızı öğretti şeklinde özel güvenlik görevlisi adaylarına temel ilk yardım dersinin katkısı olduğu görüşlerini ifade etmiştir.

Çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların ifadesi şu şekildedir:

“Burun kanamasında buruna tampon yapıp başın geriye doğru olmasını sağlamamızın yanlış bir uygulama olduğunu öğretim. Doğrusu baş öne doğru eğirdikten sonra burun kanallarına belli aralıklarda baskı yaparak kanamanın gelmesini teşvik ederek kanamayı durdurabileceğimizi öğretti” [ÖGGA6]

“Epilepsi nöbeti geçilen bir kişinin ağzını açmaya çalışmamız ve sıkı sıkı tutmaya çalışmamızın yanlış olduğunu öğretti. Doğrusu nöbet geçilen kişinin nöbet

esnasında etrafındaki yaralayabilecek eşyalardan zarar gelmesi engellenmesi ve nöbetinin geçmesini beklememiz gerektiğini öğretti” [ÖGG10]

Özel Güvenlik Görevlisi Adaylarının Temel İlk Yardım Dersinde Gerekli Olduğu Düşünülen Konulara İlişkin Görüşleri

Özel güvenlik görevlisi adaylarının, temel ilk yardım dersinin gerekli olduğu düşünülen konulara dair görüşlerini belirlemek için yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin sonuçları Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7. Özel güvenlik görevlisi adaylarının temel ilk yardım dersinde gerekli olduğu düşünülen konulara ilişkin görüşleri

Soru 5	Görüşler	Özel güvenlik görevlisi adayı	
		f	%
Temel ilk yardım dersinde özellikle bilinmesinin gerekli olduğunu düşündüğünüz konular nelerdir?	Temel yaşam desteği	6	30
	Afetlerde ilk yardım	5	25
	Kanamalarda ilk yardım	4	20
	Mesleki ilk yardım	2	10
	Solunum yolu tıkanıklığı ve boğulmalarda ilk yardım	3	15

Tablo 7 incelendiğinde çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların, %30'u (f=6) temel yaşam desteği; %25'i (f=5) afetlerde ilk yardım; %20'si (f=4) kanamalarda ilk yardım; %10'u (f=2) mesleki ilk yardım; %15'i (f=3) solunum yolu tıkanıklığı ve boğulmalarda ilk yardım temel ilk yardım dersinde özellikle bilinmesi gerekli olduğunu düşündükleri görüşlerini ifade etmiştir. Çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların ifadesi şu şekildedir:

“Özellikle afet durumlarında ilk yardımı doğru uygulayabilmek çok önemlidir. Bu yüzden özel güvenlik adaylarının temel ilk yardım ders konularının içerisinde afet zamanlarında nasıl kazazedeye ilk yardım müdahalesi yapılması gerektiğini de işlenmesi gerekiyor” [ÖGGA17]
“Müdahaleden önce soğukkanlı olmak ve bilinçli müdahale yapmak önemlidir. Çünkü telaş yapılırca bilinçli ve doğru müdahale şansı azalıyor bu yüzden solunumu durmuş bir kişiye doğru şekilde temel yaşam desteği uygulaması yapabilmemiz için panik olmamız gerekiyor eğer panik olursak düzgün şekilde kalp masajı ve suni solunum uygulayamayız” [ÖGGA3]

“Kanama durumunda ilk yardım çok önemlidir, çünkü kanayan bölgeye baskı uygulayarak bile kan kaybını önleyebiliriz” [ÖGGA7]

Özel Güvenlik Görevlisi Adaylarının Temel İlk Yardım Dersinin Hangi Teknikler ile Verilmesi Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Özel güvenlik görevlisi adaylarının, temel ilk yardım dersinin hangi teknikler ile verilmesine gerektiğine dair görüşlerini belirlemek için yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin sonuçları Tablo 8'de yer verilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların, %15'i (f=3) gösterip yaptırma; %60'ı (f=12) maketler üzerinde uygulamalı; %25'i (f=5) animasyon gibi görsel materyallerin kullanılması ile temel ilk yardım dersinin işlenmesin de daha verimli olacağını ifade etmiştir.

Çalışmaya katılan özel güvenlik görevlisi adayların ifadesi şu şekildedir:

“Maketler üzerinde uygulamalı bir şekilde işlendikten sonra bizimde o uygulamayı maket üstünde yapmamız daha verimli olur” [ÖGGA19]

“Sözlü anlatımın yanında maketlerin üstünde göstererek ilk yardım dersinin verilmesi verimi artırır” [ÖGGA13]

“Belgeseller, animasyon gibi videolar ile ilk yardım dersi daha sürükleyici olabilir” [ÖGGA2]

Tablo 8. Özel güvenlik görevlisi adaylarının temel ilk yardım dersinin hangi teknikler ile verilmesi gerektiğine ilişkin görüşleri

Soru 6	Görüşler	Özel güvenlik görevlisi adayı	
		f	%
Temel İlk yardım dersinin hangi teknikler ile verilmesi daha verimli olur?	Gösterip yaptırma	3	15
	Maketlerden yararlanma	12	60
	Animasyon gibi görsel materyallerin kullanılması	5	25

TARTIŞMA

Özel güvenlik görevlilerinin mesleki görevlerini yerine getirirken karşılaşılabilecekleri acil durumlarda daha etkin müdahale edebilmeleri için temel ilk yardım bilgi düzeyleri büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, temel ilk yardım dersinin içeriğinin kapsamlı ve güncel olması, ders anlatım tekniklerinin anlaşılır ve ilgi çekici olması ve dersin uygulamalı olarak işlenmesi gerekmektedir.

Araştırmada özel güvenlik görevlisi adaylarının, “temel ilk yardım dersi”ne ilişkin görüşleri alınmıştır. Katılımcı özel güvenlik görevlisi adayları, temel ilk yardım dersi hakkında genel düşüncelerini, önemini, kendilerine sağladığı katkıları, bilinmesi gerekli olan konular, ilk yardım dersine yönelik işlenmesi gereken teknik modellerine ilişkin görüş ve öneriler sunmuşlardır.

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda özel güvenlik görevlisi aday görüşleri incelendiğinde ilk yardım tanımı genel olarak; “*tıbbi araç gereç olmadan ve ilaçsız yapılan ilk müdahale*” edilmesi gereken bir durum olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın sonucu ile ilk yardım yönetmeliğinde ilk yardım tanımı ile benzerlik göstermektedir (İlk Yardım Yönetmeliği, 2015). Temel ilk yardım dersinin önemine dair görüşlerinin belirlenmesine yönelik yapılan görüşmelerde genel olarak; “*hayat kurtarıcı müdahaleleri öğrenmek için*” önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucu benzer

çalışmalar ile paralellik göstermektedir (Görgülü Ari vd., 2020; Usta vd., 2017; Yağcı, 2021; Yetiş ve Gürbüz, 2018). Özel güvenlik görevlisi adaylarına temel ilk yardım dersinin verilmesine yönelik yapılan görüşmelerinde genel olarak; “*en temel öğrenilmesi gerekli ders*” olduğu düşüncesinde olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucu benzer çalışmalar ile paralellik göstermektedir (Görgülü Ari vd., 2020; Işık Andsoy vd., 2014). Temel ilk yardım dersinin özel güvenlik görevlisi adayına katkısına yönelik yapılan görüşmelerde genel olarak; “*ilk yardım bilgi düzeylerine*” olumlu yönde artmasına katkı sağladığı ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucu benzer çalışmalar ile paralellik göstermektedir (Görgülü Ari vd., 2020; Işık Andsoy vd., 2014; Özyürek vd., 2013; Usta vd., 2017). İlk yardım farkındalığının oluşturulmasında eğitimin önemli olduğu sonucu ortaya çıkarmaktadır. Temel ilk yardım dersinde özellikle bilinmesinin gerekli olduğunu düşündükleri konulardan en fazla “*temel yaşam desteği*” olduğu görüşünü ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucu benzer çalışmalar ile paralellik göstermektedir (Görgülü Ari vd., 2020; Tosun vd., 2019; Işık Andsoy vd., 2014; Yetiş vd., 2019). Temel ilk yardım dersinin işlenmesine yönelik yapılan görüşmelerde genel olarak; “*maketlerden yararlanma*” tekniği ile verilmesinin daha verimli olduğu görüşünü ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucu benzer çalışmalar ile paralellik göstermektedir (Görgülü Ari vd., 2020; Özyürek vd., 2013; Yetiş ve

Gürbüz, 2018). Bu araştırmada; özel güvenlik görevlisi adaylarının ilk yardımın gerekliliğinin bilincinde oldukları, özellikle uygulamanın yapıldığı konuları öğrenmelerinin daha kolay olduğu ve bu konularda verilen eğitimlerin daha akılda kalıcı olduğu sonucuna varılmıştır. Etkili ilk yardım dersi için; pratik tekniklerin kullanılmasına ve gerçekçi senaryo uygulamasıyla ilk yardım bilgisinin edinilmesine dayanmalıdır (Yağcı, 2021). Yapılacak ilk yardım simülasyonları ile günlük hayatta karşılaşılabilecek kazalar ve riskli durumlar için gerçek senaryoların benzer şekilleri ile sanal ortamda simülasyon eğitimleri ile pe/kiştirmeleri ve bilgi düzeylerinin artırılmalıdır. Yigitbas ve arkadaşları (2019) ise, sanal gerçeklik (VR) uygulaması ile sanal ortamda önemli ilk yardım faaliyetlerini öğrenmelerini sağlayan bir ilk yardım eğitim uygulaması geliştirilmiştir. Bu bağlamda ilk yardım derslerini metaverse ile gerçek senaryolar sanal ortamda uygulama fırsatları yaşayarak pekiştirme fırsatları sunmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre, özel güvenlik görevlisi adaylarının temel ilk yardım dersinin önemini yüksek oranda kabul ettiği ve bu eğitimin özellikle hayat kurtarıcı müdahaleler açısından kritik olduğu görülmüştür. Katılımcılar, temel ilk yardım dersinin bilgi düzeylerini artırdığı ve farkındalık sağladığı konusunda hemfikirdirler. Özellikle uygulamalı eğitimlerin, temel yaşam desteği gibi kritik konularda daha etkili olduğu belirtilmiştir. Bu doğrultuda, eğitim içeriklerinin güncellenmesi ve kapsamlı hale getirilmesi önemlidir. Uygulamalı eğitimlerin artırılması, katılımcıların bilgileri daha iyi pekiştirmesine ve gerçek durumlarla başa çıkabilmesine olanak tanır. Ayrıca, sanal gerçeklik (VR) ve metaverse gibi teknolojilerin eğitimlerde

kullanımı teşvik edilmeli, bu tür simülasyonlar ile gerçek senaryoların sanal ortamda deneyimlenmesi sağlanmalıdır. Eğitim tekniklerinin çeşitlendirilmesi, maketler ve etkileşimli yöntemlerin yanı sıra simülasyonlar gibi çeşitli tekniklerin kullanımıyla desteklenmelidir. Son olarak, temel ilk yardım eğitiminin sadece özel güvenlik görevlileri için değil, genel toplumsal farkındalık artırma amacıyla geniş kitlelere yönelik düzenlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu öneriler, temel ilk yardım eğitimlerinin daha etkili, kapsamlı ve katılımcı odaklı hale getirilmesine önemli katkılarda bulunabilir.

KAYNAKÇA

- Al-Dhalemi, H. A. H. (2023). Assessment of kindergarten school teachers' knowledge and attitude towards first aid at Al-Najaf city in Iraq. (Yayın No. 800600) [Yüksek lisans tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Altındış, S., Tok, Ş., Aslan, F. G., Pilavcı Adıgül, M., Ekerbiçer, H. Ç., & Altındış, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin ilk yardım bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. *Sakarya Medical Journal*, 7(3), 125-130. <https://doi.org/10.31832/smj.323338>
- Armstrong, S. L., Davis, H. S., & Paulson, E. J. (2011). The subjectivity problem: Improving triangulation approaches in metaphor analysis studies. *International Journal of Qualitative Methods*, 10(2), 151-163. <https://doi.org/10.1177/160940691101000204>
- Baltacı Göktaş, S., Yıldız, T., & Köse, S. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin epilepsiye ilişkin ilkyardım bilgileri. *International Journal Of Basic And Clinical Medicine*, 3(2), 71-77. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijbcm/issue/22517/240673>

- Corbin, J., & Strauss, A. (2008), Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory, 3rd ed., Sage, Thousand Oaks, CA.
- de Lima Rodrigues, K., Ferreira de Lima Antão, J. Y., Silveira Sobreira, G. L., Nobre de Brito, R., Saraiva Freitas, G. L., Caeira Serafim, S., Teixeira Batista, H. M., Barbosa Tavares, L. F., Macedo de Figueiredo, C., Macedo Cruz, C., do Nascimento Andrade Feitosa, A., de Abreu, L. C., & Pinheiro Bezerra, I. M. (2015). Teacher's knowledge about first aid in the school environment: strategies to develop skills. *Int Arc Med Sect Glob Health Health Pol.*, 8, 1-9. <https://doi.org/10.3823/1808>
- Ekici, G. (2016). Biyoloji öğretmeni adaylarının mikroskop kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 615-636. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefad/issue/59448/54066>
- Eraslan Çapan, B. (2010). Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilere yönelik metaforik algıları. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(12), 140-154.
- Görgülü Ari, A., Arslan, K., & Deniz, B. (2020). Fen bilimleri öğretmen adaylarının ilk yardım eğitime yönelik görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 43, 327-342. <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61825/925129>
- Işık Andsoy, I., Oksay Şahin, A., & Ural, S. (2014). Bir devlet üniversitesinde görev yapan güvenlik personeline verilen ilkyardım eğitiminin etkinliğinin değerlendirilmesi. *Çağdaş Tıp Dergisi*, 4(2), 84-90. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gopctd/issue/7311/95660>
- İlk yardım Yönetmeliği. (2015, 29 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı: 29429). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150729-2.htm> İlk yardım Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2020, 27 Ağustos). Resmi Gazete (Sayı: 31226). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/08/20200827-17.htm>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: an expanded sourcebook (2. baskı). SAGE Publications, Inc., Thousand Oaks.
- Özyürek, P., Bayram, F., Beştepe, G., Ceylantekin, Y., Ciğerci, Y., Çelik, Y., Kuyucuoğlu, N., Karaca, Ş., Temel, S., & Yılmaz, A. (2013). The Efficiency Evaluation of the Training Basic First Aid Given to High School Teachers. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 183-198. <https://doi.org/10.5578/JSS.6806>
- Şentürk, C., Karanarlık, H., Yıldız, A., & Yağcı, A. (2023, 1-5 Mayıs). Öğretmenlik kariyer basamakları uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi [Bildiri sunumu]. Latin america 6th international conference on scientific researches, Havana, Kuba. (ss. 100-125). https://www.amerikakongresi.org/files/ugd/797a84_fccc1f8e841e4980bdf00fa1914decab.pdf#page=134
- Sönmez, V., & Alacapınar, G. F. (2020). Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri (7. baskı). Anı Yayıncılık.
- Sonmez, Y., Uskun, E., & Pehlivan, A. (2014). Knowledge levels of pre-school teachers related with basic first-aid practices, Isparta sample. *Türk Pediatri Arşivi*, 49(3), 238-246. <https://doi.org/10.5152/tpa.2014.1581>
- Uçkun, C. G., Yüksel, A., & Demir, B. (2012). Özel güvenlik sektörünün Türkiye'deki rolü ve Dünya'daki konumu. *Ejovoc (Meslek Yüksekokulları Elektronik Dergisi)*, 2(2). <https://dergipark.org.tr/en/pub/ejovoc/issue/5393/73138>
- Usta, G., Küçük, U., & Torpuş, K. (2017). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin ilkyardım bilgi düzeyleri ve tutumlarının belirlenmesi. *Hastane Öncesi Dergisi*, 2(2), 67-77. <https://dergipark.org.tr/en/pub/hod/issue/31941/351620>
- Yağcı, A. (2021). Yükseköğretim kurumlarında yer alan özel güvenlik ve koruma programlarındaki

- ilkyardım dersinin analizi. Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi, 4(2), 58-76. <https://doi.org/10.53046/ijotem.999936>
- Yağcı, A., & Güney, E. (2023, 1-5 Mayıs). Özel güvenlik görevlilerinin uyuşturucu madde kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi [Bildiri sunumu]. Latin america 6th international conference on scientific researches, Havana, Kuba. 72-87. <https://www.amerikakongresi.org/files/ugd/797a84fcc1f8e841e4980bdf00fa1914decab.pdf#page=106>
- Yetiş, G., & Gürbüz, P. (2018). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin ilkyardım bilgi düzeylerinin belirlenmesi. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 6(2), 64-76. <https://doi.org/10.33715/inonusaglik.483357>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (12. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, S., Karsen, H., & Çadırcı, D. (2016). Ev kazaları nedeniyle acil servis başvuran hastaların değerlendirilmesi. Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 13(1), 68-73. <https://dergipark.org.tr/en/pub/hutfd/issue/38559/447510>
- Yigitbas, E., Heindörfer, J. & Engels, G. A. (2019). Context-aware Virtual Reality First Aid Training Application. In: Proceedings of the Mensch Und Computer 2019 (MuC '19). ACM; 2019:885-888.

